

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ)	<i>Propunerea de creare a rețelei de colectare de informații contabile (RICA) privind veniturile și activitatea economică a exploatațiilor agricole</i>
Data:	<i>19 octombrie 2023</i>
Autoritatea administrației publice (autor):	<i>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova</i>
Subdiviziunea:	<i>Direcția juridică</i>
Persoane responsabile și informații de contact:	<i>Dogotari Vasiliu, șef interimar al Direcției Juridice</i>
Componentele analizei impactului de reglementare	
1. Definirea problemei	
<p><i>a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate:</i> lipsa de informații fidele cu privire la veniturile și activitățile economice ale exploatațiilor agricole care să servească ca bază pentru evaluarea obiectivă a politicilor agricole;</p> <p><i>b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate</i></p> <p>Obiectivele Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2023 – 2030 sunt axate pe fortificarea și dezvoltarea sectorului agricol primar, industriei alimentare și diversificarea piețelor. De asemenea, articolul 2 alineatul (2) litera h) din Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural, stabilește drept direcție de susținere a sectorului agroalimentar sporirea veniturilor în mediul rural. Acestea obiective se realizează prin activitățile economice ale exploatațiilor agricole. Informații fidele cu privire la impactul politicilor publice asupra activităților economice și a veniturilor exploatațiilor agricole pot fi obținute prin intermediul anchetelor conturilor contabile a acestor exploatații.</p> <p>Lipsa informațiilor cu privire la veniturile și activitățile economice ale exploatațiilor agricole privează autoritățile publice de posibilitatea realizării unei evaluări obiective a performanței Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală, în special a cheltuielilor publice efectuate prin intermediul subvenționării agriculturii și mediului rural. Pentru soluționarea acestei probleme se consideră justificat instituirea unei rețele de colectare de informații contabile privind veniturile și activitatea economică a exploatațiilor agricole.</p> <p>Potrivit Regulamentului cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, una din metodele și etapele ciclului de analiză a politicilor publice o constituie evaluarea. Aceasta trebuie să ofere informații fidele cu privire la performanța politicilor publice, cu alte cuvinte, să stabilească măsura în care nevoile, valorile și oportunitățile au fost satisfăcute prin acțiunea publică.</p> <p>Colectare de informații contabile privind veniturile și activitatea economică a exploatațiilor agricole reprezintă o metodă de evaluare utilizată de către Uniunea Europeană din anul 1965, bazele juridice ale căreia au fost puse prin Regulamentul 79/65/CEE al Consiliului de creare a unei rețele de colectare de date contabile agricole privind veniturile și activitatea economică a exploatațiilor agricole în Comunitatea Economică Europeană, înlocuit prin Regulamentul 1217/2009 de creare a unei rețele de colectare de date contabile agricole privind veniturile și activitatea economică a exploatațiilor agricole în Comunitatea Europeană.</p> <p><i>c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei:</i> Cauza lipsei de informații fidele cu privire la veniturile și activitățile economice ale exploatațiilor agricole constă în inexistența unui cadru instituțional și normativ pentru activitatea de colectare a datelor contabile ale exploatațiilor agricole.</p> <p>Potrivit articolului 5 din Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială, unul din principiile statisticii oficiale este colectarea datelor în bază de mandat, care statuează că „autoritatea centrală în domeniul</p>	

statisticii și ceilalți producători de statistici oficiale dețin un *mandat legal* clar pentru colectarea informațiilor în vederea producerii statisticii oficiale”. În lipsa unui act normativ, care să împuternicească autoritățile să colecteze date contabile, acestea nu sunt în drept să ceară furnizarea lor.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Până în prezent, evaluarea politicilor agricole elaborate de către Minister s-a realizat, în mare parte, pe datele prezentate de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, fără o evaluare comparativă a activităților economice a exploatațiilor pentru a aprecia eficiența cheltuielilor suportate din buget la atingerea obiectivelor fixate în documentele de politici, în special creșterea competitivității și a veniturilor fermierilor. Fără o intervenție în acest domeniu, se poate de așteptat că politicile agricole nu-și vor atinge performanța scontată, iar pentru Minister va constitui o dificultate stabilirea direcțiilor de susținere a dezvoltării sectorului agricol și mediului rural.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Cadrul juridic general cu privire la colectarea informațiilor despre activitatea economică este reglementat de Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială, care stabilește la articolul 6 alineatul (3) că Lista altor producători de statistici oficiale (...) se aprobă și se actualizează de către autoritatea centrală în domeniul statisticii în baza unui regulament aprobat de către Guvern. Având la bază această prevedere, prin Hotărîrea Guvernului nr. 51/2022 a fost aprobat Regulamentul privind procedura de stabilire a producătorilor de statistici oficiale, care stabilește criteriile pentru a obține calitatea de producător de statistici oficiale, printre care este menționată existența *cadrului normativ* cu privire la organizarea și funcționarea entității responsabile de dezvoltarea și producerea de informație statistică. În același timp, Capitolul VII al Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2023 – 2030, prevede că „Cadrul de raportare (*pe marginea Strategiei – n.a.*) este structurat pe procedurile de monitorizare și evaluare asigurate la nivel de politici în cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, care va defini o metodologie unică pentru monitorizarea și evaluarea politicilor de dezvoltare agricolă și rurală.

2. Stabilirea obiectivelor

Obiectivul general al creării rețelei de colectare de informații contabile privind veniturile și activitatea economică a exploatațiilor agricole este obținerea, la nivel microeconomic, în mod sistematic și pe baza unei metodologii utilizate în Uniunea Europeană, de informații obiective și relevante pentru evaluarea politicilor de dezvoltare a agriculturii.

De asemenea, utilizarea metodologiei aplicată la nivelul Uniunii Europene va permite analiza comparativă a rezultatelor implementării politicilor agricole cu statele membre ale Uniunii Europene. Totodată, utilizarea acestei metodologii va permite extrapolarea rezultatelor economice ale exploatațiilor agricole, participante în cadrul anchetelor, către întregul sector agricol.

Datele colectate vor permite:

- a) analiza exploatațiilor agricole după: tipul, dimensiunea economică, etc.
- b) evaluarea influenței politicii de dezvoltare rurală asupra exploatațiilor agricole, competitivității și sustenabilității acestora;
- c) compararea performanței fermierilor la nivel de țară;
- d) simularea unor scenarii sau prognozare.

Având în vedere necesitatea creării cadrului instituțional, instruirii personalului se estimează că primele rezultate ale creării rețelei de colectare de informații contabile vor putea fi obținute către anul 2025 (realizarea primei anchete test la nivel național) – 2026 (diseminarea rezultatelor).

3. Identificarea opțiunilor

a) Opțiunea de „a nu face nimic”.

În ipoteza neînstituirii rețelei de colectare de informații contabile este de așteptat ca autoritățile nu vor fi în măsură să aprecieze obiectiv eficiența politicilor publice agricole și anume dacă acestea răspund nevoilor, oportunităților și valorilor fermierilor și altor grupe-țintă. Altfel spus, nu se va putea stabili măsura în care anumite scopuri și obiective, fixate la nivel de politici, au fost atinse. Or, reținând că pentru realizarea obiectivelor documentelor de politici în agricultură și mediul rural, a fost instituit Fondul național pentru dezvoltarea agriculturii și mediului rural, mărimea căruia este de peste 1,7 mld

de lei, iar lipsa unui mecanism de evaluare este de neconceput.

b) Opțiunea de a crea rețeaua de colectare de informații contabile

Instituirea rețelei de colectare de informații contabile va răspunde necesității autorităților în informații pentru evaluarea politicilor agricole prin efectuarea anuală a unor anchete ale exploatațiilor agricole. În acest sens, Guvernul va desemna Agenția de legătură care va elabora un plan de selecție a exploatațiilor cu evidență contabilă proprie, pe care îl va supune aprobării Comitetului național al rețelei de informații contabile.

În baza planului de selecție, Agenția de legătură va selecta/desemna colectori de date (birouri contabile) prin intermediul cărora exploatațiile agricole vor completa fișa exploatației agricole.

Participarea exploatațiilor agricole la anchetă va fi benevolă și anonimă. Pentru stimularea participării exploatațiilor agricole la anchetă, Guvernul va putea stabili o recompensă de participare.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

Opțiunea I - A nu face nimic

1) Efectele negative:

a) susținerea financiară de către stat a unor măsuri de stimulare a dezvoltării agriculturii care nu satisfac nevoile reale a grupurilor-țintă;

b) incapacitatea autorităților și altor părți interesate (mediul academic, asociațiile de profil) de a evalua impactul politicilor agricole și de a propune noi politici care să țină seama de necesitățile reale ale grupurilor – țintă.

2) Efectele pozitive:

a) nu au fost identificate

Opțiunea II - Crea rețelei de colectare de informații contabile

1) Efectele negative:

a) costuri de evaluare. Potrivit studiului „Cost of and good practice for FADN data collection” realizat pentru Comisia Europeană de către Agra Ceas consulting, „costurile medii au variat în scădere de la 3.000 EUR per fișă agricolă finalizată în Țările de Jos, cu cifre tipice între 300 EUR și 650 EUR. Aceste diferențe reflectă, inter alia, mecanismul de colectare, dar reflectă și costurile naționale diferite cu forța de muncă și alte costuri.”

Table 6.3: Total cost of implementing national farm accounts surveys (2007 and inflated to 2012)

	Total cost 2007	Cost per sample farm 2007 (€)	Total 2007 cost in 2012 terms
Type 1: Data collection by Liaison Agency			
Belgium	n.a.	n.a.	-
Bulgaria	€140,000	€70	€175,278
Cyprus	n.a.	n.a.	-
Greece	€7,000,000	€1,273 (marginal cost €500)	€8,055,675
Ireland	€1,680,000	€244	€1,727,712
Italy	€8,000,000	€400	€9,013,641
Luxembourg	n.a.	n.a.	-
Malta	€46,000	€115	€52,900
Netherlands	€4,500,000	€3,000	€4,938,476
Portugal	€1,358,532	€567	€1,493,155
Type 2: Data collection by public advisory services			
Czech Republic	€600,000	€300	€686,166
Finland	n.a.	n.a.	-
Latvia	€266,247	€286	€333,976
Lithuania	n.a.	n.a.	-
Poland	€ 7,931,110	€656	€9,510,422
Slovakia	n.a.	n.a.	-
UK	n.a.	n.a.	-
Type 3: Data collection by private accounting firms			
Austria	n.a.	n.a.	-
Denmark	€1,208,201	€577	€1,360,102
Estonia	n.a.	n.a.	-
France	n.a.	n.a.	-
Germany	€4,400,000	€400	€4,800,026
Hungary	€1,200,000	€632	€1,521,100
Romania	n.a.	n.a.	-
Slovenia	€94,000	€145	€107,230
Spain	€3,000,000	€360	€3,356,304
Sweden	€900,000	€878	€987,689

Source: Agra CEAS Consulting (2007).

Notes:

- National currencies converted using ECB rates for 2007 (DKK 7.4506 to €1; LVL 0.7001 to €1; PLN 3.7837 to €1).
- Bulgaria: total cost is calculated from the average and the number of sample farms, the cost provided by the respondent was net of staff salaries.
- Germany: costs are for data collection only.
- Poland: total calculated from average cost and number of sample farms.
- Portugal: total cost calculated using average cost and number of sample farms in 2000.
- Inflated using Eurostat's Harmonised Index of Consumer Prices (HICP) series¹⁸.

Potrivit aceluiași studiu „Ca regulă generală, costurile medii sunt cele mai mici acolo unde datele sunt colectate de firme de contabilitate (Tipul 3: C-AF) și cele mai mari atunci când colectarea datelor este de către serviciul public de consultanță (*echivalentul în Republica Moldova este Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală* – n.a.) (Tipul 2: C-AS), deși există excepții în ambele cazuri.”

Costuri pentru software-ul de colectare, prelucrare și verificare a datelor, poate varia de la 40-60 000 Euro, pentru un software licență (Oracle/Microsoft SQL), sau 0 (zero) costuri, pentru software open source (PostgreSQL+PHP), dar cu costuri mai ridicate pentru programare, datorită unor erori ascunse. Costuri de participare a exploatației agricole la anchetă și, după caz, costurile de colectare a datelor acordate birourilor contabile. Potrivit centralizatorului de achiziții publice RICA din România, valoarea totală executată a contractelor de achiziție pentru serviciile de colectare a constituit în anul 2022 – 878 119,46 RON, ceea ce reprezintă echivalentul în MDL la data de 1 ianuarie 2022 – 3 564 987. Trebuie de precizat aici că suma variază în funcție de numărul fișelor agricole finalizate. Deci, se poate de anticipat că pentru Republica Moldova numărul acestora și, implicit, costul va fi mai mic.

b) actualizarea setului de date RICA cu date noi sunt disponibile la un an după colectare. Ca exemplu datele pentru anul 2017, vor fi disponibile la sfârșitul anului 2018;

2) Efectele pozitive

Potrivit studiului menționat „O concluzie principală cu privire la beneficiile obținute din datele sondajelor privind conturile fermelor este că acestea sunt greu de cuantificat în termeni monetari care ar putea fi comparați cu costurile de realizare a anchetelor. Beneficiile obținute în urma utilizării

informațiilor din ancheta conturilor fermelor iau **două forme economice principale**. În primul rând, sunt beneficiile private, dintre care exemplul principal vor fi cele care se obțin pentru întreprinderile agricole sub formă de performanță îmbunătățită prin, de exemplu, utilizarea datelor în scopuri de benchmarking. În al doilea rând, sunt beneficiile publice legate de utilizarea rezultatelor pentru a ajuta la luarea deciziilor guvernului în probleme de politică; nevoia de informații provenind din anchetele contabile naționale ale fermelor a fost un motiv principal pentru care au fost înființate inițial sondajele contabile care precedau cerința de a furniza date către EU-FADN. Deciziile politice mai bune ar trebui, la rândul lor, să conducă la rezultate mai bune și mai adecvate. Motivul pentru cheltuirea banilor publici pentru anchetele conturilor fermelor va fi similar cu cel pentru menținerea statisticilor publice de orice tip. În mod similar, valoarea cercetării rezultatelor conturilor fermei este dificil de determinat.”

Astfel, se apreciază că este necesar de instituit RICA, în pofida imposibilității cuantificării beneficiilor ce pot fi obținute ca rezulta al creării acesteia, ținînd cont că contribuie la utilizarea eficientă a banilor publici în procesul de distribuire a lor pe obiective de dezvoltare a agriculturii.

5. Implementarea și monitorizarea

Opțiunea recomandată va fi implementată prin desemnarea Agenției de legătură, alocarea unităților de personal și crearea Comitetul național al rețelei de informații contabile. De asemenea, Ministerul a inițiat negocieri cu donatorii pentru finanțarea creării software-ului RICA.

În același timp, prin intermediul asistenței tehnice, Ministerul va identifica posibilități de instruire a colecțiilor de date contabile.

Indicatori de performanță:

- a) agenție de legătură desemnată și unități de personal alocate;
- b) comitet național al rețelei de informații contabile instituit;
- c) acte de punere în aplicare adoptate (metodologii, tipologia exploatațiilor agricole);
- d) numărul de colecții instruiți;
- e) software creat și funcțional.

Evaluarea soluției propuse prin prezenta analiza va putea fi efectuată după 4 ani, cînd se va putea aprecia valoarea datele furnizate de RICA.

6. Consultarea

La 28 august 2023, în cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare a fost organizată o ședință cu părțile interesate: Asociația „Forța Fermierilor”, Asociația „Moldova Fruct”, Asociația „Alianța Lanțului Valoric în Agricultura Ecologică din Moldova” și altele, care au susținut proiectul de Lege. Totodată, aceștia consideră că din perspectiva fermierilor, în calitate de birouri contabile, este de preferat utilizarea modelului României, care constă în selectarea prin intermediul procedurii de achiziție a colecțiilor de date contabile, întrucît, pe de o parte, aceștia pot fi companii specializate în contabilitate care au o experiență în domeniu contabilității, iar, pe de altă parte, gradul de încredere a fermierilor că datele comunicate nu vor fi utilizate de către autoritățile publice în alte scopuri va fi mai mare, decît în cazul în care colectarea datelor se va efectua prin intermediul entităților publice.

De asemenea, reprezentanții asociațiilor consideră necesar de preluat practica majorității statelor membre ale Uniunii Europene de a stimula, printr-o plată unică, participarea exploatațiilor la anchetele efectuate în baza viitorului act normativ.

Anexă: proiectul de Lege.

**Viceprim-ministru,
Ministrul agriculturii și
industriei alimentare**

Digitally signed by **Vladimir BOLEA**
Date: 2024.03.19 15:19:21 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

